

Een reusachtige Kelt bracht de keizerin den doodelijken stoot toe (Blz. 292).

De goede vrouw kon niet wederstaan aan de smeevende blikken van het kind, dat zijne eigene zaak zoo wel bepleitte. Daarom hernam zij:

— Welaan dan, dierbare Lucius, beproef het, ik zal dan nog eenmaal uwe pleegmoeder wezen. Evenwel kan ik u niet veroorloven naar de markt te gaan, alvorens uwe krachten geheel hersteld zijn en gij beter in staat zijt te arbeiden dan nu.

Lucius wilde tegenwerpingen maken, doch hij begreep eindelijk, dat Junia gelijk had,

want den volgenden morgen gevoelde hij zich uitermate zwak, zoo zwak dat zijne beenen schier weigerden hem te dragen. Aldus had hij meer dan ooit behoefte aan de zorgen zijner trouwe behoedster.

De knaap troostte zich echter gemakkelijk over deze teleurstelling, want hij ontving uit de handen zijner tweede moeder een manuscript, waaruit hij de eerste lessen in de leeskunst kon putten. Met het boek in de hand, zette hij zich neder in de schaduw van den moerbeziënboom, welke het huisje van de

eene zijde als het ware geheel onder zijn dicht gebladerte verborg.

Zijn ijver was zoo groot, dat hij reeds voor het vallen van den avond eenige woorden kon spellen. Gelijk immer was hier het spreek-

woord van toepassing: Alle beginselen zijn moeilijk; doch zoodra het hem gelukt was, de eerste zwaarigheden te overwinnen, maakte Lucius ongelooflijke vorderingen.

HOOFDSTUK XXVIII

NIEUWSTIJDINGEN

In weerwil van de tegenwerpingen, door Junia voor eenige dagen gemaakt, mocht Lucius spoedig het genoegen smaken, naar de markt te gaan en zijn arbeid te beginnen. Weldra echter zag hij in, dat het beter geweest was zich naar den raad zijner pleegmoeder te voegen, want nog voor hij het steegje bereikt had, waar Arnobios zijne waren te koop bood, gevoelde hij zich uitgeput van vermoeienis.

Granaatappelen, druiven, vijgen en honing waren er ten toon gesteld op eene wijze, die zeer geschikt was om de klanten te lokken en tot kooplust te stemmen. Lucius moest hen bedienen, terwijl Arnobios eene andere richting insloeg, om voor zijn vrouw eenige zaken van huishoudelijk gebruik aan te koopen. De echtgenoot van Junia verzocht den knaap verder, de bewuste voorwerpen naar zijne woning te brengen, in het geval, dat tegen het middaguur niet alle vruchten verkocht waren. Was echter de geheele voorraad opgeruimd, dan zouden zij te zamen den terugweg aannemen. De grijsaard zou zijn jeugdigen metgezel liever alleen naar huis hebben gezonden, want hij had zich voorgenomen tegenwoordig te zijn bij een redetwist tusschen twee wijsgeeren: een epicurist en een stoïcijn. De filosofen hadden een zeer gewichtig onderwerp gekozen, namelijk de onsterfelijkheid der ziel.

Het was niet meer dan billijk, dat Junia de voor haar gekochte voorwerpen ontving in weerwil van de geestelijke behoeften haars echtgenoots; daarom dan ook brak Lucius reeds vroeg op, ten einde op den bepaalden tijd t' huis te wezen.

De mand, welke hij op den rug droeg, was

zwaar en daarom schreed de knaap slechts langzaam voort.

Bij de poort van Marathon ontmoette hij eene Romeinsche ruiterbende.

Hij volgde haar, hetzij om van het gezelschap der soldaten te genieten, hetzij om door hem beschermd te worden, want het was te dien tijde geenszins eene zeldzaamheid, op het midden van den dag, vooral in de nabijheid der stadspoorten, dieven aan te treffen.

Lucius moest zijn tred verhaasten om de soldaten bij te houden, hoewel hunne paarden niet zoo snel als naar gewoonte voortstapten.

Dit evenwel verwonderde hem niet meer, toen hij het voetpad insloeg, hetwelk naar de woning zijner vrienden voerde.

De soldaten maakten halt, en op dat oogenblik bespeurde de knaap achter zich nog eene andere ruiterbende, aan welker hoofd zich een aantal dienstknechten en een fraaie wagen bevonden.

Ongetwijfeld kwam die tweede troep zich onder de bescherming van den eersten stellen.

Lucius had niet den minsten lust de nieuw aangekomenen af te wachten want hij wist zeer wel, dat Junia dringende behoefte had aan den inhoud zijner mand.

Dit bewoog hem nog vlugger voort te gaan, zoodat hij zijne bestemming reeds bereikte, voor dat Anicetus met zijn gevolg verscheen.

Ach! hadde hij geweten, dat Cecilia daar was!

Ware het der jeugdige slavin bekend geweest, dat het fraaie huisje, hetwelk zij onwillekeurig een oplettenden blik schonk, hare pleegmoeder en haar welbeminden broeder herbergde.

De gedachte evenwel, dat zij in elkaars nabijheid konden zijn, kwam niet eens bij de arme kinderen op.

Op den weg naar Delphis had Cecilia den God, welken zij had leeren kennen, gesmeekt, dat Hij over haar broeder zoude waken, terwijl Lucius aan zijne pleegmoeder verhaalde, dat al zijne pogingen om de meesteres zijner zuster te ontdekken, vruchteloos gebleven waren.

— Wellicht zijn de Graccussen niet naar Athene gekomen, zeide Junia.

— Toch wel! ik ben er zeker van, want de oude slaaf, die het mij mededeelde, was niet in staat tot liegen. Ja, ja, zij zijn er! Ik heb vertrouwen en zal Cecilia terugvinden; en dan... dan...

— Waaraan denkt gij, mijn dierbaar kind?

— Dan zal ik haar terugkopen. Dezen morgen vernam ik op de markt een nieuwsbericht, hetwelk mij, indien het met de waarheid strookt, de vereischte middelen aan de hand zal doen.

— Hebt gij wellicht gehoord, dat Plutus een regen van sesterceen over Athene zal doen neerdalen? vroeg Junia glimlachend.

— Neen, maar toch iets dergelijks. De Romeinsche cohorte, welke den prefekt eenige lastbrieven ter hand stelde, heeft hem tevens gezegd, dat keizer Nero in de aanstaande lente Athene met een bezoek komt vereeren. Hij wenscht in het gezelschap van eenige zijner beroemdste gladiatoren de Isthmische spelen bij te wonen, teneinde onzen jongen medeburgers met het zwaard te leeren omgaan.

Een minachtende grimlach krulde Junia's lippen.

— Wij hebben altaren, opgericht ter eere van Astrea en Atea, de godinnen van het genot en van het ongeluk, en tot nu toe hebben wij die, welke aan de godin van het Medelijden gewijd zijn, niet omvergeworpen.

Lucius scheen deze beeldspraak niet te begrijpen.

— De keizer, sprak hij, komt geenszins om de altaren onzer goden te vernietigen; te Rome geniet men eene volkomene godsdienst-vrijheid.

— Ongetwijfeld; ook duldt men er alle wreedheden, daar men er zwaardvechters aantreft. Zelfs de geringste onzer medeburgers zou van schaamte blozen, die afschuwelijkheden te beschermen.

De knaap sloeg de oogen neder.

— Toch zijn de zwaardvechters dapper, anders zouden zij den dood niet zoo onverschrokken onder de oogen zien.

— Ja, doch hun moed is die der wilde dieren, en geenszins de stoutmoedigheid van hen, die uit natuurlijke dapperheid de slagen van het noodlot tarten. Denk aan onze helden, die bij Marathon streden: zij waren onversaagd, want zij stierven voor de vrijheid van Athene. De mannen echter, waarover gij spreekt, trotseeren voor eenige sesterceen een dood zonder roem.

— Veronderstel dan eens, dat zij met gevaar van hun leven de vrijheid van iemand, die hun dierbaar is, wilden veroveren, zouden zij dan niet dapper wezen?

Junia zag haar aangenomen zoon vlak in het aangezicht en sprak met nadruk:

— Lucius, gij *moogt* zulks niet doen.

— Toch is het mijn plicht, Cecilia vrij te kopen.

— Zeer zeker, maar niet op deze wijze. De goden behoeden u voor het afgrijselijk beroep der zwaardvechters! riep de trouwe Junia diep ontroerd uit.

— Helaas! ik ken geen ander middel, om mijne zuster van de slavenketenen te verlossen.

— En als gij niet slaagt? Als gij overwonnen wordt in stede van te zegevieren? Als men u den genadeslag eens toediende daar, waar gij hooptet het geluk te zullen vinden.

— Neen, ik zal niet bezwijken; neen, de zegepalm wacht mij. De goden zullen mij ter hulp komen. Iedermaal, dat ik in de stad kom, zal ik Fortuna een offer opdragen.

Junia was schier wanhopig.

— Lucius, gij weet niet, wat gij zegt; werp die afkeurenswaardige plannen verre van u.

— Ik weet integendeel zeer goed, wat ik zeg. De gladiatoren hebben mij te Rome bewijzen van vriendschap gegeven. Ook deden

zij het aanbod, mij op hunne beroemde leerscholen toe te laten. Indien Appius den keizer vergezelt, zal hij mij ongetwijfeld zijn handwerk onderwijzen, hernam Lucius, niet het minst geroerd door den afschrik, welk Junia voor dit soort van spelen aan den dag legde.

Junia werd bleek en sidderde over het geheele lichaam.

— O, Lucius! om der liefde uwer moeder, doe het niet!...

— Ter liefde mijner moeder! Maar wat zoude zij zeggen, indien zij wist, dat Cecilia slavin is en dat haar broeder zich niet de minste moeite geeft, haar te bevrijden?

— Zeker, het is voor u een heilige plicht, om hare verlossing te verwerven alle geoorloofde middelen aan te wenden; alles, alles uitgenomen het beroep van zwaardvechter.

— Welke tegenwerping zou mijne moeder op dat punt kunnen maken?

— Hoe! gij, Griek en Athener, durft eene dergelijke vraag stellen?

— Het beroep, waaraan ik mij wensch te wijden, staat te Rome in hooge eer, gromde Lucius. Als gij mij niet kunt zeggen, waarom mijn moeder het plan, dat ik gevormd heb, zoude afkeuren, dan zie ik niet in, om welke reden het in duigen te werpen.

Junia had geen tijd, het onderhoud voort te zetten, hernam daarom hare bezigheden en liet Lucius vrij boos geluimd achter.

Den volgenden morgen hernieuwde de knaap op de markt zijne onderzoekingen en vond eindelijk een slaaf, die hem de woning van Sempronius kon aanwijzen.

Zijn steegje verlaten en gebruik maken van de verkregen inlichtingen, was het werk van een oogenblik. De portier van het huis, dat hij niet dan met veel moeite ontdekte, deelde hem tot zijne niet geringe teleurstelling mede, dat de geheele familie, met een groot gevolg van slaven, afwezig was.

— Wellicht zijn er toch eenigen thuis gebleven, hernam Lucius; Ik wenschte mijne zuster, een Grieksch meisje, Cecilia genaamd, te spreken.

— Ook Cecilia is met de edele Valeria naar Delphis vertrokken, antwoordde de slaaf

— Wanneer komen zij terug? vroeg de arme jongen, nauwelijks zijne tranen kunnende weerhouden.

— Waarlijk, ik kan u daaromtrent geene zekerheid geven. Uwe zuster is eerst gisteren vertrokken, en zooals gij weet is de tocht, waarover ik spreek, niet zonder gevaar.

Diep bedroefd verwijderde hij zich en keerde naar de markt terug. Evenwel blikte hij thans met eenig vertrouwen in de toekomst, want die reis zou wel niet eeuwig duren.

De knaap vatte het voornemen op, iederen dag, tot aan den terugkeer zijner zuster het bezoek aan de woning der Graccussen te herhalen. Junia evenwel ontried hem dit plan, welks uitvoering den portier ongetwijfeld niet zeer welgevallig zijn zoude. Niets hielp: Lucius bleef doof voor de stem der overtuiging en drong hardnekkig aan.

Wat Junia voorzeggd had, bleef niet uit. Op zekeren dag, dat hij zich opnieuw aanmelde, werd hij op zeer onzachte wijze aan de deur gezet.

Van toen af bleef hem slechts één middel, dit namelijk: alles scherp gade te slaan, wat er in de omgeving van het patricische huis voorviel.

Wellicht zoude hij dan na verloop van tijd Cecilia zien, als zij de boodschappen ging verrichten, welke men haar opdroeg.

Op zekeren dag verzamelde de knaap al zijn moed en hernieuwde zijne reeds zoo vaak mislukte poging. Cecilia, werd hem geantwoord, was ziek te Corinthe achtergelaten. Lucius haastte zich deze treurige tijding aan Junia mede te deelen.

— Te Corinthe! herhaalde de pleegmoeder lijkbleek. Met welk doel heeft men haar naar Corinthe gevoerd?

— Ik weet zulks niet, doch daar wil ik haar thans gaan opzoeken.

— Lucius, hervatte Junia, gij moogt niet naar Corinthe gaan! Dit zeggende legde zij hem de hand op den schouder.

— Waarom niet? Ik ben nu geen kind meer en...

— Herinnert gij u niet meer, dat gij onlangs moest bekennen, dat het beter geweest ware, mijn raad te volgen?

— Ja, destijds heb ik niet verstandig gehandeld, maar nu moet ik...

— Ook thans moet gij mij gelooven, her-nam Junia treurig. Ik zelve zal naar Corinthe gaan en indien het mij gelukt uwe zuster op het spoor te komen, zal ik haar in uwe armen voeren.

— Gij naar Corinthe gaan, Junia! zeide Lucius ten toppunt van verbazing.

— Zekerlijk. Ik heb menigmaal de reis gemaakt en daarenboven roepen gewichtige zaken mij naar die stad.

— Veroorloof mij u te vergezellen, en terwijl gij uwe zaken verricht, zal ik Cecilia zoeken.

— Neen, gij zult hier blijven en met Arnobios het huis bewaken. Sedert mijn huwelijk ben ik niet meer naar Corinthe geweest; als gij mijn echtgenoot gezelschap houdt, dan zal hij minder door mijne afwezigheid lijden.

— Toch ware het beter, dat ik met u den tocht aanvaarde, hervatte Lucius ontevreden.

Junia was niet te bewegen. Er werd dus overeengekomen, dat zij zich reeds den volgenden morgen op weg zou begeven en onverwijld terugkeeren, wanneer zij er in geslaagd was, Cecilia te vinden.

— Hoe echter zult gij haar hier heen voeren? vroeg Lucius. Gij vergeet dat zij krank is, en dat slavenketenen haar drukken.

— Zij is wel is waar slavin, doch misschien zal hare meesteres niet weigeren haar te verkoopen, als ik haar een redelijken prijs bied.

Junia bleef standvastig weigeren te zeggen, van waar de daartoe vereischte middelen haar zouden toekomen.

Zoodra de dageraad aan de oosterkim doorbrak, vertrok de trouwe pleegmoeder.

Zij was voorzien van een korfje met gedroogde dadels en van eene met wijn gevulde lederen flesch, welke voorraad haar gedurende den langen, moeilijken tocht voor honger en dorst moest vrijwaren.

Tot het laatste oogenblik volhardde zij in

hare weigering, de nieuwsgierigheid van haar pleegzoon te bevredigen.

Arnobios was slechts met veel moeite te bewegen, zijne toestemming tot het vertrek te geven. Eindelijk bewilligde hij er in, doch verklaarde, dat hij Lucius op de markt niet konde missen, zoodat het huis zonder bewaker zoude blijven.

Inderdaad, Lucius moest het grootste gedeelte van den tijd in het steegje op de vruchten van Arnobios passen; terwijl zijn meester iederen dag op hetzelfde uur eene tegenovergestelde richting insloeg.

Wanneer hij dan terugkeerde, was hij zoo zeer in nadenken verzonken, dat hij zelfs niet meer wist, tot welken prijs zijne druiven en zijn honing te verkoopen.

Lucius, die wist, dat de grijsaard veel van een buurpraatje hield, bekreunde zich in den aanvang niet het minst om zijn gaan en komen.

Den dag evenwel, welke op dien van Junia's vertrek volgde, had hij voor den gewonen tijd zijne waren aan den man gebracht, en daarom begon hij de markt op en neder te loopen, in de hoop datgene te ontdekken, wat Arnobios in zoo hooge mate belang inboezemde.

Het eerst begaf hij zich naar de plaats, waar de wijsgeeren gewoon waren te redetwisten. De knaap vond er niemand, doch toen hij den blik naar eene andere zijde wendde, bespeurde hij eene dicht saamgepakte menigte, welke om een ouderling met eerbiedwaardig voorkomen geschaard stond.

Het scheen een redenaar te zijn, die het volk met het vuur der overtuiging toesprak en een aandachtig gehoor vond. Lucius drong door in de eerste rijen met het dubbele doel, Arnobios te zoeken en te weten, wat er verkondigd werd.

— Jupiter, Apollo, Diana, Pallas Athene zelve, sprak de grijsaard, zijn slechts ijdele afgoden. Het dwaze geloof aan hun bestaan is een beleediging voor den eenigen en waren God, wiens machtwoord alles uit het niet te voorschijn riep.

Lucius sloeg hevig ontsteld de oogen op,

bijna zeker, dat hij de beroemde godin der Atheners van haar voetstuk zoude zien afdalen, om haar beleediger te verpletteren.

De menigte scheen met dezelfde gevoelens beziel. De redenaar echter greep met beide handen het reeds behaalde voordeel aan, en ging voort:

— Mannen, broeders, nog éénmaal: uwe geliefkoosde godin is een stom afgodsbeeld, onmachtig als de steen waarop mijn voet rust. Om de waarheid mijner bewering door een onwederlegbaar bewijs te staven, daag ik haar uit, van haar voetstuk af te dalen, om, zoo ik lieg, hare gelasterde eer te komen verdedigen!

Eene doodsche stilte heerschte na deze stoutmoedige woorden eenige oogenblikken onder de menigte. Vervolgens hoorde men eenigen der toehoorders hunne woede lucht geven in uitroepen, als:

— Het is een godloochenaar! Een lasteraar van het heilige!

— Neen, neen; de grijsaard heeft gelijk, al is hij ook een Nazarener. Dat Pallas kome en ons toone, waartoe zij in staat is, als zij tenminste nog langer godin genoemd wil worden! klonk eene stem boven alle andere uit.

Lucius herkende aanstonds de stem van Arnobios.

— Goed gesproken, oude, antwoordde iemand; als die onbekende God zich aan ons openbaren wil, laten wij dan ook niet aarzelen te luisteren, naar hetgeen men ons van zijnenwege verkondigd. Vervolg uwe rede en spreek ons weder over de verrijzenis, voegde dezelfde persoon er bij, zich tot den prediker richtende.

Deze wenschte niet liever, dan dit verzoek in te willigen. Lucius, die hem tot het einde aanhoorde, begreep weldra dat de ouderling dezelfde waarheden onderwees als Paulus, over wien de Christen matroos zijne gezellen onderhouden had, gedurende hunne reis van Rome naar Athene.

Wat Arnobios aangaat, de tegenwoordig-

heid van Lucius bij dit tooneel maakte hem verlegen.

Toen zij naar huis terugkeerden, verzocht hij den knaap, niet aan Junia te zeggen, dat zij naar de predeking van den Nazarener geluisterd hadden, want zijne echtgenoot verafschuwde de nieuwe sekte.

— Is het waar? zeide Lucius. Welnu! ik geloof aan de waarheid hunner beweringen, want ik heb het verhaal aangehoord, der op de voorbede van den gevangen Paulus door dien onbekenden God gewrochte mirakelen.

Toen begon de broeder van Cecilia aan Arnobios zijn bezoek bij den apostel te verhalen en sprak hem over den dapperen matroos, die gedurende een gevaarvollen zeetocht de gezelschap van Paulus was geweest.

— Reeds sedert langen tijd, hernam de man, heb ik aan de macht der goden getwijfeld, en zoek ik eene gelegenheid om haar op eene scherpe proef te stellen.

— Goed, zeide Lucius. Als wij eens in plaats van hun het gewone avondoffer te brengen, hen met het gelaat naar den muur keerden? Als zij de goden en geen afgoden zijn, zullen zij natuurlijk uit eigen beweging den gewonen stand hernemen.

De grijsaard was in den aanvang verschrikt door een dergelijk voorstel.

Eindelijk toch bewoog hem de afwezigheid van Junia zijne toestemming te geven. Met sidderende hand en doodsbleek waagde Arnobios het, de stukken marmer te onteeren, voor hem gedurende zoovele jaren voorwerpen eener warme vereering...

Als de gepleegde daad eene heiligschennis was, dan voorzeker zoude zij de verschrikkelijkste straffen over zijn roekeloos hoofd af trekken. Helaas! wat zoude er van hem geworden, als de gelasterde godheden gedurende den nacht hunne kastijdende hand over zijne woon bezwaarden! Als Pomona zijne vruchten vernietigde, Pan zijne bijen doodde, Ceres zijn oogst verwoeste!

HOOFDSTUK XXIX

EEN OPROER

Zoodra Aurora op haar rozenwagen aan den oostelijken hemel verscheen, nam Arnobios de bijenkorven in oogenschouw, welke zich in de nabijheid zijner woning bevonden.

Met innige voldoening bemerkte de oude, dat zij ongeschonden waren. Gedurende den nacht had hij berouw gekregen over den weinigen eerbied ten opzichte der goden aan den dag gelegd, doch toen hij 's morgens alles in goeden staat terugvond, verdween plotseling zijn moedeloosheid.

Terwijl hij zijne voorbereidselen tot de markt maakte, nam hij zich voor, den Nazarener een afzonderlijk onderhoud te verzoeken, teneinde hem eenige vragen te stellen nopens den God, welken hij verkondigde.

Toen Arnobios vertrok, werden de standbeelden niet in hunne vorige positie hersteld en onderweg betoonde hij zich niet zoo praatlustig, maar ernstiger dan naar gewoonte.

Lucius merkte dit op, ofschoon zijn geest zich schier uitsluitend bezighield met Junia, zijne trouwhartige vriendin.

Hoe vurig verlangde de knaap te weten, of zij al dan niet zijne geliefde zuster zoude medebrengen.

De wagen werd volgeladen en het muilnier voorgespannen, zonder dat Arnobios en de broeder van Cecilia ook slechts een enkel woord wisselden.

Eindelijk ontmoette men den Christen prediker, die Junia's echtgenoot aansprak, want in hem herkende hij een zijner getrouwste, aandachtigste toehoorders.

Nauwelijks had de geloofsverkondiger zijn weg vervolgd, of er verscheen een bende Joden, in wier vlamme blikken een geweldadige haat en toorn te lezen lagen.

Arnobios bespiedde hunne verdachte bewegingen en bemerkte dra, dat alle uitgangen door lieden van dezelfde natie waren ingenomen.

— Lucius, sprak hij, naar ik zie, hebben die laatdunkende Joden niet veel goeds in den zin, waak over onze uitstallingen, pak zoo noodig alles in, doch verlaat uw plaats niet voor mijn terugkeer.

— Waarheen begeeft gij u dan? vroeg de knaap ontsteld bij het zien van de nog immer aangroeiende menigte der Joden. Meent gij, dat wij weder een oploop te wachten hebben, gelijk reeds meermalen is voorgevallen?

— Ik weet het niet; maar ik vrees eene minder aangename bejegening voor den ouden Nazarener. Als dit het geval is, wil ik in zijne nabijheid wezen om hem te verdedigen, want zich zelve verdedigen, hiertoe zal hij voorzeker niet besluiten.

— Wat zal er echter van onze granaatappelen en meloenen komen, als de menigte zich op onze uitstalling werpt?

— Breng dat alles zoo mogelijk in veiligheid. Wat mij aangaat, ik wensch dien braven Christen te redden. Zijn leven is kostbaarder, dan een mand met vruchten of een honingraat.

Dat gezegd hebbende, verwijderde zich Arnobios, zoo snel als zijne beenen hem wilden dragen. Lucius meende redenen te hebben, aan het gezond verstand zijns pleegvaders te twifelen.

Wat toch zoude de spaarzame Junia zeggen, als zij zag, dat gedurende hare afwezigheid Arnobios zijne zaken verwaarloosde, om hulp te verleen aan het hoofd van de sekte der zoo verachte Nazareners?

Daar de Joden in groot aantal alle straten en steegjes overstroomden, trokken zich velen, die niet van gerucht hielden, terug, zoodat het vooruitzicht, om goede zaken te maken, niet zeer groot was.

Lucius bracht spoedig zijne waren in veiligheid en sloeg eene andere richting in, om getuige te zijn van hetgeen voorviel.

In den beginne zag hij niets dan een troep

woedende lieden: Joden, handelaars, slaven en tusschen hen een zeer klein getal van de eerbiedwaardigste burgers der stad.

Uit de hatelijke woorden evenwel der Joden, kon men gemakkelijk begrijpen, wat zij in hun schild voerden: zij wenschten de menigte in opstand te brengen tegen de Nazareners, in het bijzonder tegen den hoogbejaarden prediker.

In het eerst vergenoegde men er zich mede, de kracht zijner longen te beproeven, hevige gebaren te maken, eene dreigende houding aan te nemen en de populaire godin in te roepen, welker standbeeld zich op het midden der markt verhief.

Plotseling riep een jongeling, die in hoogere mate de gaaf van kloekmoedigheid dan die der voorzichtigheid bezat, met luide stem uit: « Schande over de Joden! Het zijn verraders en lafaards! »

Dit was het sein voor de oproerigen. Weldra weergalmde het plein van verwenschingen, vloeken en kreten: « Weg met de Nazareners! »

Intusschen regende het slagen en stompen, terwijl alles wat onder de hand viel, tot een soort van projectiel hervormd werd.

Daar deze wapenen zonder bepaald doel tusschen de dichte menigte geworpen, troffen zij vriend en vijand, zoodat alom smartkreten de lucht vervulden.

Lucius dacht eerst aan zijn meester. Hij twijfelde er niet aan, of hij zou hem in de nabijheid van de ouden prediker vinden, doch zijne hoop werd teleurgesteld.

Daarom verwijderde hij zich van dit tooneel van verwarring en schrik en zocht eene plaats, waar hij zich in veiligheid bevond.

Van tijd tot tijd riep men zijne hulp in, nu eens voor dezen dan weder voor genen, welke men bloedend, ja, schier levensloos buiten het tooneel van den strijd gevoerd had.

Het gevecht werd immer verschrikkelijker en zijn aanschouwen trof het hart van den armen jongen pijnlijk.

De strijders, als zoovele verscheurende tijgers, hadden bloed gezien, hetgeen hunne

woede en wraakzucht ten toppunt voerde. Elke poging tot verzoening scheen af te stuiten op de ontketende volkshartstochten.

Eindelijk verscheen eene Romeinsche cohorte op het slagveld. De meest verwoede oproerlingen werden door de gewapende macht vervolgd, zoodat zij spoedig genoodzaakt waren zich over te geven. Men geleidde hen vóór den prefekt.

Aldus werd de rust hersteld en kon Lucius zijn meester gaan opsporen, niet wetende of hij hem dood of levend, misschien ook gevangen, zoude terugvinden.

In elk geval, welk was de reden, dat Arnobios niet terugkeerde, hoewel hij zulks beloofd had? Lucius verdiepte zich in een vruchteloos nadenken.

Waarheen hij ook na eenige oogenblikken zich richtte, overal bemerkte hij de sporen van den bloedigen strijd, welke zooeven geleverd was. Niets evenwel van dat alles verschaftte hem inlichtingen omtrent zijn pleegvader.

De knaap koos daarom de wijste partij, haalde zijn marktvoorraad weder te voorschijn en wilde het tuig op den muilezel leggen, om den terugweg te aanvaarden.

Hoe groot was zijne verwondering, het lastdier niet op de gewone plaats terug te vinden! Zonder twijfel had iemand zich met het eigendom van Arnobios uit de voeten gemaakt, zonder nochtans de ledige manden mede te nemen.

Lucius liet dus zijne vruchten achter en sloeg den weg naar huis in, door de vrees bevangen, dat de droevige gebeurtenissen van dien dag een uitwerksel ware van den toorn der goden.

Men had den knaap gezegd, dat zij gewoon waren, hunne booze hartstochten den vrijen teugel te vieren, vooral dan, wanneer het eene wraakneming gold. Dit bewoog hem te gelooven, dat men nog veel zwaardere rampen te duchten had.

Wellicht zouden de verbolgen godheden hare kastijdende handen over zijn schuldig hoofd bezwaren, waarom het raadzaam was, bij zijne thuiskomst haar toorn door het verdubbelen der gewone offers te bezweren.

Lucius echter had wel iets anders te doen.

Voordat hij den drempel van de anders zoo vreedzame woon overschreed, bemerkte hij den muilezel, welke zich aan de bladeren der myrtehaag te goed deed.

Zijn meester dus kon niet verre van daar zijn. Maar hoe! insteede van Arnobios, vond hij in de keuken den ouden prediker neergezeten. Zijne kleederen waren verscheurd en hij had eene bloedende wond aan den schouder.

De zoete, welwillende glimlach echter, waarmede hij het binnentreden des jongelings begroette, legde eene sprekende getuigenis af van de rust, den vrede en het vertrouwen, die het kind Jesus-Christus, de martelaar voor de eer des goddelijken Naams, in zijne ziel smaakte.

Arnobios trad binnen. Een innig medelijden lag op zijn goedig gelaat te lezen.

— Ik weet niet, wat te doen, Lucius, sprak hij. Zooals gij ziet, is deze eerbiedwaardige ouderling zwaar gekwetst en toch wenscht hij nog heden avond naar Athene terug te keeren.

— Mijn God zal mij beschermen, klonk verheven kalm de stem van den dienaar des Heeren.

— Als uwe vijanden menschen en geene wilde dieren waren, dan voorzeker zouden uwe woorden hunne steenen harten vermurven, doch daar zij...

— Neen, dierbare broeder, God zal Zijn kind behoeden. Onze Heer Jesus-Christus, welken ik dien, heeft dit gebod gegeven: « Als uw vijand u op eene wang slaat, zult gij hem de andere aanbieden ».

— Helaas! eene zoo edele handelwijze ware nog niet in staat hen te treffen. De onmenschen! Zij hebben u vreeselijk mishandeld.

Zoo sprekende begon Arnobios den zwaar gekneusden schouder met warm water te wassen en verzachtte de geslagen wonde met olie, welke hij eerst voor den dienst der goden bestemde. Dit deed den heiligen grijsaard glimlachen.

— Broeder, zeide hij, naar den stand dier beelden te oordeelen, hebt gij de oude afgoderij laten varen. Maar zoekt gij thans ook den

eenigen God, die in uw hart de plaats der ijdele afgoden moet innemen?

— Neen, broeder, ik zoek hem niet meer: gedurende langen tijd heb ik naar den onbekenden God gezocht, doch eindelijk had ik het geluk Hem te vinden, antwoordde Arnobios met heiligen ernst.

De grijsaard drukte hem de hand.

— De heer zij geloofd en gezegend! Wat zijn slagen en wonden in vergelijking met de vreugde, die thans mijn hart vervult?

— Ach! kondet hij hier blijven, teneinde mij de waarheden van dat voor mij zoo nieuwe geloof te onderwijzen! Ik ben onwetend en kan u slechts zeggen, dat ik het vurig verlangen koester, in Christus herschappen te worden. O! ware het mij gegeven, in Zijn dienst te leven en te sterven, als ik tenminste niet onwaardig ben Hem Vader te noemen, die zoo groot, zoo heilig is!

Lucius was aangedaan bij het hooren dezer woorden, welke Arnobios diep geroerd uitte.

Hij voegde zijne smeekingen bij die zijns meesters en deelde den geloofsverkondiger tevens mede, dat hij in het bezit was van een manuscript, welks inhoud hij zoo zeer verlangde te kennen.

Reeds kon de knaap genoegzaam lezen, om te begrijpen, dat het bewuste perkament van zeer groot belang kon zijn. Wellicht zoude het hem op het spoor brengen der misdaad, waarvan men zijne moeder beschuldigde.

De grijsaard bleef niet doof voor hunne gebeden en beloofde te blijven, mits men hem den volgende morgen liet vertrekken, teneinde voor de rechtbank van het prefect de gevangenen te gaan verdedigen.

Nadat het avondmaal gebruikt was, bracht Lucius het kostbare handschrift, doch repte geen woord van zijne moeder, wier naam met een en ander in zoo nauw verband stond.

— Gij vraagt mij, zeide de knaap, van waar mij dit perkament ter hand is gekomen. Junia heeft het vóór mijn vertrek naar Rome, als eene herinnering overgereikt.

De prediker ontrolde langzaam den bundel, maar nauwelijks had hij er een blik in gewor-

pen, of zijn gelaat schitterde van vreugde. Aldus las hij:

— Goede tijdingen van wege den onbekenden God. Ik zal bij u de plaats van Vader bekleeden, en gij zult mijne zonen en dochteren zijn, spreekt de Almachtige, die zich met u door Christus-Jesus verzoend heeft. Want God was in Jesus-Christus, de wereld met zich verzoenende, en hun de zonde vergevende. Weest vereenigd met God.

Dat zijn heerlijke schoone woorden, hernam de grijsaard en legde het manuscript ter zijde.

— Moeder, dierbare moeder, gij zijt eene Christin! Daarom dus spreekt men over u als over het verachtelijkste schepsel der wereld... Moeder! zeg mij waar gij zijt, opdat ik u toeroep: Uw God zal de mijne, uw geloof dat van uw kind wezen!

En gij, vervolgde Lucius, terwijl hij zijne in tranen badende oogen op den dienaar des Heeren sloeg, gij zult mij leeren de waarheid te kennen en lief te hebben.

De twee getuigen van dit tooneel hadden niet zonder verwondering deze uitstorting des harten aanhoord. De grijsaard legde beide handen op het hoofd van Lucius en sprak op plechtigen toon:

— Dat de zegen van den God uwer moeder met u zij! Moge de Almachtige voor u de bronnen zijner genade openen! Dat Hij over uwe schreden wake en u, met uwe moeder, aan de voeten van Christus-Jesus, op den oever der eeuwigheid voere!

Lucius, die zich eerbiedig had gebogen onder de zegenende hand van den belijder, stond thans op en vroeg:

— Hebt gij mijne moeder gekend?

Een ontkennend gebaar was het antwoord.

— Zij behoorde ongetwijfeld tot de schapen des Heeren, die te Athene zijn.

— Gij kunt mij dus het oord harer ballingschap niet aanwijzen?

— Neen, mijn kind; maar de Heer, voor wiens eer zij alles ten offer bracht, zal met haar zijn, overal waar Zijn aanbiddelijke Wil haar zendt.

— O! hoe vurig verlang ik haar terug te

vinden en in haar niet alleen eene welbeminde moeder naar het lichaam, doch tevens eene dierbare zuster in Jesus te begroeten!

Reeds hulde de ingevallen nacht velden en wegen in duisternis en nog hield de grijsaard zich bezig met het verklaren van de troostrijke woorden, door den H. Paulus te Athene gebracht.

Elk dier woorden viel als een goed zaadje in eene welbereide aarde en vóórdat Arnobios en zijn pleegkind zich aan den slaap overgaven, waren zij vast besloten, in de toekomst deel uit te maken van die gehate sekte der Nazareners.

Zoodra de opkomende zon den oostelijken hemel vergulde, verliet de eerbiedwaardige belijder het gastvrije dak van den nieuwbekerde, en richtte zijne schreden naar het tribunaal van den prefekt, om dien ambtenaar des keizers gunstig voor zijne onschuldig gevangene broeders te stemmen. Evenwel weigerde hij, zich door Arnobios en Lucius te doen vergezellen.

— Het is mogelijk, sprak hij, dat men u niet herkent als deelnemers aan den jongsten oploop, maar toch ware het misschien hoogst onvoorzichtig, u in den muil van den leeuw te werpen.

Hierna sloeg hij den weg in, welke naar de stad voerde, slechts door Lucius tot aan de poorten vergezeld, terwijl Arnobios het gedurende dien dag voor zijne geiten benoodigde voedsel verzamelde.

Na verloop van een paar uren, begaf zich Junia's echtgenoot met zijn pleegzoon volgens gewoonte naar de markt. Beiden waren zeer verlangend de wijze te kennen, waarop de prefekt zijne gevangenen zoude behandelen.

Daarom verliet Arnobios, zonder rekening te houden met de raadgeving des predikers, zijne uitstalling, zoodra alles gereed was.

Zonder aarzelen mengde hij zich onder de koopvrouwen, door de nieuwsgierigheid naar de vierschaar van den Romeinschen gouverneur gelokt. Het gelukte hem de bewuste plaats te bereiken, zonder dat hij als een der partijgenooten herkend was.

Er bestond natuurlijk tegenstrijdigheid tus-

schen de talrijke getuigenissen betrekkelijk de hoofdoorzaak van den opstand; alle echter kwamen hierin overeen, dat de strijd zijn oorsprong vond in het verschil van zienswijze op het stuk van godsdienst.

De Atheners beweerden, dat de twistzoekers discipelen waren van zekeren Paulus, die vóór eenige jaren, zonder verlof van den senaat, binnen de muren hunner stad een nieuwen god aan de vereering der inwoners had voorgesteld.

De Joden gingen nog verder: «Die mannen, zeiden zij, waren volgelingen van een in Judea geboren apostaat.

Deze was op schandelijke wijze als een slaaf of een boosdoener ter dood gebracht, hetgeen niet wegnam, dat men, trots de reeds bestaande souvereiniteit des keizers, hem tot koning had uitgeroepen, verklarende, dat hij op wonderbare wijze van den dood verreezen was ».

Toen de prefect den naam des keizers hoorde uitspreken, geraakte hij in verlegenheid. Desnietteenstaande drukte hij zich volgender wijze uit:

— Gij, Joden, en gij, Atheners, mij dunkt, gij moest de wetten kennen van Rome, waaraan deze provincie onderworpen is. Elke natie heeft hare eigene goden, aanbidt een God, welken gij Jehovah noemt; de Romeinsche wet machtigt u daartoe, terwijl zij den Nazareners veroorlooft Jesus-Christus te eeren, zon-

der dat een en ander inbreuk maakt op het gezag des keizers.

— Ongetwijfeld, maar die Nazareners vergenoegen zich er geenszins mede, hun god te aanbidden; zij lasteren de anderen, bestempen hen met den naam van duivels en afgoden, en eischen, dat alle natiën hun god aanbidden.

— Toch niet, zij stellen zich lichter tevreeden, hernam de prefect met het inzicht de twistenden, te verzoenen. Elke natie heeft haar god: Rome: Apollo en Jupiter, Athene: Pallas...

— Neen, neen, sprak stoutmoedig de Christen prediker, onze God is de God van de geheele aarde!

Door de kracht van Boven gesterkt, nam de kloeke belijder van den Christus het woord op en sprak op indrukwekkenden toon den prefect en de geheele vergadering toe.

Dit verwekte de woede der Joden, die hunne lasterende beschuldigingen opnieuw te berte brachten. Zij werden evenwel berispt en met zware straffen bedreigd, voor het geval, dat zij nog langer waagden, de openbare rust te verstoren.

Vervolgens werden de gevangenen losgelaten en ging ieder zijns weegs.

De Nazareners waren dankbaar voor de welwillendheid waarmede men hen behandeld had, de Joden daarentegen niet weinig onstemd door de aanmoedigingen, welke de gehate vijanden ontvangen hadden.

HOOFDSTUK XXX

DE ONTMOETING

Junia keerde vermoeid, treurig en teleurgesteld van Corinthe terug. Ook Lucius was zielsbedroefd, toen hij vernam, dat zijne zuster niet teruggevonden was.

— Mijne zending heeft haar doel gemist, sprak zijne pleegmoeder. Ik heb slechts gedeeltelijk mijne zaken af kunnen handelen; het scheen, dat de goden tegen mij samenzworen.

Daarop overschreed zij den drempel harer

woning en aanschouwde de vernedering, welke men gedurende hare afwezigheid den godheden had doen ondergaan.

Lucius was te zeer door smart overstelpt, dan dat hij ten minste voor het oogenblik, zich het gebeurde kon herinneren. Nauwelijks was de arme vrouw binnengetreden, of zij slaakte een kreet van afgrijzen.

Lucius snelde onsteld toe en bemerkte aanstonds de oorzaak van Junia's schrik: zij stond

als vernietigd en ten toppunt van verontwaardiging vóór de met het aangezicht naar den wand gekeerde standbeelden.

— Wie... wie heeft dat gedaan? vroeg zij op het oogenblik, dat Lucius op den drempel verscheen.

De knaap wist niet wat te zeggen, daar het hem onbekend was, of Arnobios al dan niet zijne bekeering voor Junia verborgen wilde houden.

— Junia, antwoordde hij aarzelend, mijne moeder geloofde niet in dat soort van goden; zij was een christin.

— Waarheen zijt gij gegaan, om zulk een ontdekking te doen? hernam zij, Lucius scherp aanzien. Gij zijt mij toch niet naar Corinthe gevolgd?

— Neen, doch ik ben dagelijks met Arnobios naar het openbaar plein gegaan; ik heb lezen geleerd en mij aldus kunnen overtuigen, dat het perkament, hetwelk gij mij gegeven hebt, een boodschap van den God der Christenen behelst.

— En de goden, hierover verbolgen, keerden het aangezicht af van hem, die het durfde wagen de boodschap van een vreemden god te lezen, hervatte Junia, op de beelden duiwend.

Lucius kon zich niet weerhouden even te glimlachen.

— Neen, wij hebben hen met het gelaat naar den wand gekeerd, teneinde daardoor te beproeven, of zij door eigen macht, zonder hulp, hun gewonen stand weder konden nernemen.

Junia was te zeer onsteld, dan dat zij het spotachtige konde bemerken, hetwelk doorstraalde in den toon waarop de knaap deze woorden uitte.

Zoodra echter Arnobios huiswaarts keerde, verzocht zij hem, Lucius voortaan nimmer alleen in hunne woning te laten.

Zij voegde er bij, dat zij eene groote ramp duchtte, als straf van de stoutmoedige, vermetele heiligschennis, waaraan hun pleegzoon zich schuldig gemaakt had.

— Niet het kind is schuldig aan die daad, welke gij een heiligschennis noemt: ik ben de

plichtige, antwoordde rondborstig de nieuwbekeerde.

— Gij! Van waar komt u die geest van godtergende vermetelheid, Arnobios?

Junia was niet zoo geduldig ten opzichte van haar echtgenoot, als van Lucius.

Haar toorn was zoo hevig, dat zij weigerde neder te zitten in eene plaats die van de verregaande beleediging, harer goden in het marmeren aangezicht geslingerd, getuige geweest was.

Arnobios, innig en oprecht in zijne heilige overtuiging, werd door de bittere verwijtingen, klaagredenen en tranen zijner vrouw op eene harde proef gesteld.

Eindelijk werd op de navolgende voorwaarden een soort van vredesverdrag gesloten.

Er werd namelijk overeengekomen, dat de goden hun gewone plaats weder zouden innemen, mits Junia hun in tegenwoordigheid van haar man geene eer bewijzen zoude; vervolgens behield Arnobios de vrijheid, naar willekeur den God zijner keuze te dienen.

Deze bepalingen, hoe billijk overigens, hadden voor eerste gevolg, dat bij het begin van iederen maaltijd de echtgenooten in eene mindere aangename, ja, zeer pijnlijke verhouding tot elkaar geraakten. Het is daarom gemakkelijk te begrijpen, dat van af dien dag hun huwelijksgeluk ophield te bestaan.

Lucius merkte dra de koelheid op, welke tusschen zijne pleegouders heerschte.

Junia verrichtte haar arbeid op een wijze, als wilde zij te kennen geven dat in de toekomst al haar zwoegen vruchteloos was en dat zij eerlang het slachtoffer van de rechtmatige wraak der goden zoude worden. Arnobios daarentegen legde er zich op toe aan zijn misnoegde echtgenoot te behagen waarom hij haar op de liefderijkste wijze behandelde en behulpzaam was, daar waar hij zulks kon.

Als blijk zijner genegenheid bracht hij haar dagelijks het een of ander van de markt mede; Junia toch was hierover niet ongevoelig en nam die kleine geschenken dankbaar aan.

Toch kon zij zich niet weerhouden, door te laten schemeren, dat zij verreweg de voorkeur hadde gegeven aan een gemeenschappe-

lijk opgedragen offer ter eere van Ceres en Pan.

Aldus verliepen dagen en weken. Wat Lucius aangaat, deze verrichtte met lust en tevredenheid zijne bezigheden, terwijl Arnobios en hij zoo vaak zij konden de predikatiën langs den openbaren weg bijwoonden.

Van tijd tot tijd verscheen hun eerbiedwaardige vriend bij de uitstalling hetzij om den nieuwbekeerden raad te geven, hetzij om mede te deelen, wanneer zij zich met hunne broeders in het gebed konden vereenigen, want beiden hadden vast besloten zich bij de Kerk van Athene aan te sluiten.

Dit gaf het volk spoedig redenen te gelooven, dat Lucius en de oude fruithandelaar Nazareners waren.

Sedert den dag van het oproer waren de Joden niet meer op het marktplein verschenen.

Op een vroegen morgen echter vortoonden zij zich weder in groot aantal en verschoolen zich onder de zuilengangen en in de tusschenruimten, welke de verschillende uitstallingen van elkaar scheidden.

Een en ander deed Arnobios met recht veronderstellen, dat een nieuw oproer tot uitbarsting zoude komen.

— Ga onverwijld, Lucius! sprak hij, en waarschuw onzen prediker heden niet hier te komen.

Lucius liet zich dit verzoek niet herhalen. In allerijl spoedde hij zich naar het huis van den belijder.

Deze was uitgegaan, teneinde een ander lid der Kerk, Dionysius genaamd, op te zoeken.

De knaap richtte daarom zijne schreden naar de aangeduide woning en ontmoette reeds onderweg den prediker, die zich naar zijne gewonen post wilde begeven.

Op de inlichtingen, welke Lucius hem verschafte, keerde hij terug tot Dionysius en verwittigde hem van het gevaar, dat hen waarschijnlijk bedriegde.

Hoe moedig onze Christenen ook waren, de ervaring zelve had hun geleerd, hoe nutteloos het was, voor een opgewonden menigte te prediken.

De knaap kon hen dus gemakkelijk over-

reden, dien dag zich niet aan de volkswoede bloot te stellen.

De terugkeer van Lucius op de markt werd door eene even onvoorziene als treurige gebeurtenis vergezeld.

Gedurende zijne kortstondige afwezigheid, had men Arnobios beschuldigd, dat hij den Nazarener voor het dreigende gevaar had doen waarschuwen. Deze beschuldiging ging met een hevigen slag gepaard.

De beklagenswaardige grijsaard stortte neder en bekwam in zijn val eene gapende wonde aan het voorhoofd.

Lucius riep om hulp. Eene menigte volks snelde toe, maar op het gezicht der Joden, de oorzaak van het tumult, trokken zich allen terug, terwijl twee jeugdige slavinnen naderden, om te zien wat er voorviel.

Een harer was beroofd van het kostbare licht, doch de andere, in welke wij gemakkelijk Cecilia herkennen, geleidde haar naar de plaats, waar die kreet om hulp haar oorsprong nam.

Plotseling zag Lucius de beide meisjes.

— Cecilia! Cecilia! Dit was alles, wat hij zeggen kon. In een oogwenk legde hij het gekwetste hoofd zijns pleegvaders op een zacht voorwerp neder en wierp zich toen in de armen zijner zuster.

Terwijl de overgelukkige kinderen elkaar stom van vreugde omhelsden, vroeg Drusille om haar heen inlichtingen over de oorzaak van de onstuimige drukte, welke op de markt heerschte.

Na de ontmoeting van Lucius en Cecilia maakten zich een of twee Joden uit de voeten: dit voorbeeld werd door vele anderen gevolgd, zoodat eenige marktbezoekers moed schepten en den grijsaard naderden.

Zij verbonden de wonden van Arnobios en dienden hem eene hartversterking toe, om hem tot zich zelve te doen komen.

Weldra opende hij de oogen en zag Cecilia en Lucius over hem heen gebogen, terwijl zijn hoofd op de knieën van Drusille lag, die niet ophield zijne slapen te wasschen.

— Dierbare kinderen! sprak de gekwetste,

nu eens op deze dan weder op gene het oog slaande.

— Ziehier, Cecilia! zeide Lucius opgetogen.

Nadat de eerste ontroering geweken was, kon hij zich bezighouden met Drusille, wie hij in den aanvang niet veel opmerkzaamheid gewijd had.

— Arnobios, hernam de knaap, hier in uwe tegenwoordigheid bevindt zich iemand, die het buitengewone geluk heeft, den gelukzaligen Paulus in zijne gevangenis bij te staan. Toen ik Drusille te Rome ontmoette, was ik er verre van te denken, dat ik haar op deze plaats zoude terugvinden.

De jeugdige blinde verbleekte bij deze woorden van Lucius.

— Gij dan hebt mij te Rome zooveel wellwillendheid bewezen, antwoordde zij.

— Ja, doch uwe dienstvaardigheid te mijnen opzichte was veel grooter dan die, welke ik u bewezen heb, want gij hebt mij het eerst gesproken over een God, bij wiens macht die van het geheele godenheir in het niet verzinkt. Ja, Cecilia, vervolgde hij, zich vol liefde tot zijne zuster wendende, de God der Christenen is veel grooter, machtiger en meer goedertierend dan Pallas Athene.

— Gij spreekt waarheid, hernam Cecilia, de God, over wien hij spreekt, is Degene, wiens vaderlijke goedheid ons vereenigd heeft.

Lucius beschouwde zijne zuster, als ware hij ten speelbal van een droom.

— Ook gij dus, Cecilia, bewandelt den weg der Waarheid! O, laten wij te samen onze moeder gaan opsporen en haar zeggen, dat hare kinderen haar voorbeeld volgen.

— O! Lucius, gij vergeet, dat ik een slavin ben, hernam zij treurig.

Inderdaad, de knaap had in de overmaat zijner blijdschap alles vergeten: vergeten, dat zij zich in het midden van het marktgewoel stonden, vergeten, dat vlamrende blikken hen bespiedden, vergeten, dat onbescheidene ooren hunne onvoorzichtige woorden opvingen.

— Ik mag hier niet langer blijven, zeide zij, mijne meesteres zoude zeer vertoornsd zijn als ik te laat thuis kwam.

— Uwe meesteres! Ja, ik vergat, dat mijne zuster eene kamervrouw is. Cecilia, wacht u wel die meesteres te mishagen. Ik weet, ziet gij, ik weet, dat de Romeinen hardvochtig zijn ten opzichte van hunne slaven, dat de straf, welke zij hun vaak opleggen, bestaat in...

Het was hem onmogelijk aan Cecilia het afgrijselijke tooneel te schilderen, hetwelk hem eens het hart deed bloeden. Het meisje zelf was te zeer gehaast, om op nadere inlichtingen aan te dringen.

Alvorens heen te gaan, strekte zij de hand uit naar Arnobios en vroeg:

— Lucius, zijt gij de slaaf van dien grijsaard?

— Neen, hij is de echtgenoot van onze Junia en heeft mij edelmoedig onder zijn dak gherbergd. Het gelukte mij te Rome aan de slavenketenen te ontsnappen, zoodat ik u naar Athene volgen kon. Thans, nu wij hereenigd zijn, zal ik alles in het werk stellen om uwe vrijheid te verwerven, eindigde de knaap met een zoet vertrouwen.

Het was voor Cecilia hoog tijd, met Drusille naar huis terug keeren, wilde zij Valeria's toorn niet opnieuw doen ontvlammen.

Onderweg verhaalde zij aan Lucius, die haar tot aan de woning van Sempronius vergezelde, dat zij reeds eenmaal het ongeluk had gehad, hare meesteres te mishagen. Alvorens afscheid te nemen vroeg Lucius:

— Komt gij morgen weder ter markt, Cecilia?

— Ja, als men het mij veroorlooft; vergeet echter niet, dat ik slavin ben.

— Gij zult dit niet lang meer wezen. Ik heb een plan gevormd: aanstaande lente zijt gij vrij!

Deze woorden waren inderdaad wel geschikt, om den moed zijner zuster te herlevendigen.

Lucius haastte zich te vertrekken, terwijl Cecilia en Drusille het huis harer meesters binnentraden, als onder den indruk van een droom, welks heerlijke beelden misschien wel dra voor de koude werkelijkheid moesten wijken.

Wat Lucius aangaat, deze keerde terug naar de markt, in nadenken verzonken over de verandering, welke zich sedert hunne scheiding in Cecilia geopenbaard had.

Destijds was zij nog een kind, hetwelk de steun haars broeders behoefde, thans scheen zij eene vrouw door de vastberadenheid en den ernst harer woorden.

Ook de tegenwoordigheid van Drusille baarde hem de grootste verwondering. Zoude deze jeugdige blinde zijne zuster in het ware geloof onderwezen hebben? Gaarne hadde hij zulks geweten.

Dezelfde gedachtestroom voerde hem opnieuw het beeld van Appius, den zwaardvechter, voor den geest. De knaap koesterde het verlangen, dat de loopende geruchten bewaarheid mochten worden in dier voege, dat de keizer in het voorjaar naar Athene kwam.

Met gespannen verwachting zag hij het oogenblik, waarop hij met het zwaard in de hand den losprijs zijner innig welbeminde Cecilia zou kunnen verwerven.

Toen hij op de markt, kwam bespeurde hij Arnobios, die rustig zijne waren inpakte om huiswaarts te keeren.

— Ah! sprak de grijsaard, met moeite glimlachend, mij dunkt, dat wij goed handelen, naar Junia te gaan, om haar te verhalen, dat gij uwe zuster teruggevonden hebt.

Lucius bemerkte zeer wel, dat zijn pleegvader ernstige kneuzingen bekomen had, hoewel hij zulks niet wilde bekennen.

Daarom gaf hij aanstonds zijne goedkeuring aan de woorden van Arnobios, spande het muildier voor, en begon den terugtocht. Onderweg legde hij den oude de plannen bloot, welke hij ter bevrijding van Cecilia gevormd had. Junia's echtgenoot wreef zich de handen van gencegen en bewilligde zonder aarzelen in het gedane voorstel.

— In mijne jeugd, antwoordde hij, heb ik zelf deel genomen aan de Isthmische spelen. Hoewel de vrijheid eener zuster niet van den goeden uitslag afhing, en de prijs slechts in eene misschien reeds half verflenste kroon van eikelbladeren bestond, telde ik de er aan verbonden vermoeienissen voor niets, en deed

mijn best om mijnen mededingers den palm der overwinning afhandig te maken.

— Hebt gij nooit den prijs behaald?

— Neen, nooit. Er was slechts één enkele kroon te verdienen, en ik was lang niet van de sterksten.

— Dus brachten u die oefeningen niet het geringste voordeel aan?

— Integendeel: zij hebben mij geleerd ontberingen van elken aard te trotseeren, de werkelijkheid mijns lichaams te verdrijven en het noodlot onverschrokken onder de oogen te zien. Ook gij zult aldus moeten handelen als gij in die Romeinsche oefening den prijs wilt behalen.

— Ik moet, ik wil den prijs verwerven. Cecilia moet vrij zijn en ik alleen ben geroepen om de slavenketenen te slaken, welke haar kluisteren.

Vóór eenige dagen zouden zij ongetwijfeld neder hebben geknield in den tempel der Fortuin, om de genade der godin af te smeeken, doch thans waren hunne denkbeelden op dat punt zeer veranderd.

Arnobios wenschte den jongeling een gelukkigen uitslag; de woorden, welke over zijne lippen vloeiden, weerkaatsten de gevoelens van zijn toegenegen hart.

Junia ontving haar echtgenoot op den drempel zijner woning. Toen zij zag, dat zijn hoofd met doeken omwonden was, verschrok zij hevig.

— Ziedaar een begin! riep zij ontsteld uit.

— Een begin? Waarom? vroeg Arnobios.

— Van de wraak der goden, ik had zulks voorzien...

— Niet de goden, maar de Joden hebben mij deze wonden toegebracht, hernam Arnobios glimlachend.

— Men weet dus op de markt, dat gij een Nazarener zijt?

— Ja, ik twijfel er niet aan, het is van algemeene bekendheid. Spreken wij echter niet meer daarover, Junia, Lucius heeft u eene mededeeling te doen.

Zijne vrouw evenwel sloeg geen acht op deze woorden.

— O! welk eene schande voor mij! Waarom heeft Jupiter dien Paulus niet met zijn bliksem getroffen, voordat hij te Athene kwam! Hoe velen stortte hij niet in het verderf! Het eerste slachtoffer was rein en edel als Juno zelve, en...

Het binnentreden van Lucius maakte eene einde aan dien woordenvloed.

— Junia, Junia, ik heb Cecilia gevonden! Zij kwam heden ter markt, en zij is...

Plotseling veranderde de gemoedsgesteldheid der oude pleegmoeder.

— Mijne Cecilia teruggevonden, eindelijk, eindelijk! riep zij opgetogen en herhaaldelijk uit.

Vóór dat zij zich ter ruste begaf, nam zij zich voor, niet te wachten, totdat het toeval haar Cecilia in de armen voerde.

Zij besloot, reeds den volgenden morgen naar het huis van Sempronius te gaan, om het meisje, ware het slechts gedurende eenige oogenblikken, te spreken.

HOOFDSTUK XXXI

DE AANKLACHT

Wij keeren naar Rome terug.

Het was November geworden.

De ongelukkige Octavia, Nero's gemalin, had haar verblijf op de villa bij Antium langer gerekt dan hare gewoonte was.

Door de laatste stralen der avondzon beschenen, zat de jonge vorstin tusschen de laurierstruiken in het park, op eene met kussens belegde steenen bank, en staarde in de vlammend roode zee.

Haar gewoonlijk zoo bleek gelaat was op dit oogenblik met een zachten blos overtogen, maar de droeve oogen spraken van onbeschrijfelijke smart en afmatting, en gaven duidelijk te kennen, dat de ware reden van het verlengde verblijf in Antium niet moest worden gezocht in den buitengewoon zachten herfst, of in dezen heerlijken zonsondergang maar in de heimelijke vrees, dat zij niet bestand zou zijn tegen de smadelijke behandelingen van Nero.

Aan Octavia's voeten, dankbaar en met heiligen eerbied tot haar opziende, lag Christina, thans Ismene geheeten, maar door geen der bewoners — de getrouwe Rabonia uitgezonderd — als Christina herkend.

— Gebiedster, vroeg Ismene, veroorloof mij u eene vraag te doen, die reeds dagen lang op mijne lippen brandt?

— Spreek vrij uit!

— Wat hebt gij Poppea op haar smadelijk schrijven geantwoord?

— Niets.

— Gij zijt dus van plan...

— Mijne rechten kalm te verdedigen. Zie, zoo blijft mij ten minste nog ééne hoop over! Wanneer hij uitgeraasd heeft, wanneer hij de onzinnige bacchanaliën in dit walgelijke gezelschap moede is, dan zal hij wellicht plotseling inzien, dat hij behoefte heeft aan een trouw hart, waaraan hij kan uitrusten. Dan, Ismene, wil ik bij hem zijn en hem een kalm, vriendelijk toevluchtsoord aanbieden. Stem ik daarentegen uit lafhartigheid in het plan van Poppea toe, bewillig ik in eene scheiding, dan is alles verloren, alles! Poppea zal voor goden en menschen zijne gemalin worden en ontwaakt hij dan uit zijn waanzin, dan blijft hem slechts de wanhoop over.

Christina stond op. De tranen stroomden haar over de wangen.

— O, hoe vurig zal ik bidden, sprak zij, dat alles zich keere tot zijn en uw geluk!

— Lief kind, sprak Octavia lachend. En toch weet ik, dat gij niet bidt zonder strijd.

Christina bloosde.

INHOUD

	Blz.
I Het plan van Agrippina	3
II De oude bedelaar	10
III Het drama op den berg	18
IV De tijgerin	30
V Het offer	39
VI Op zee	45
VII Het hol van moeder Barbilla	55
VIII De jonge priester	61
IX In doodsgevaar	71
X Aan het Romeinsche hof	78
XI De jonge Imperator	85
XII De ontmoeting	94
XIII De verdwijning van Christina	101
XIV De smart van Nero	107
XV De strijd tusschen liefde en plicht	117
XVI De driekantig geslepen dolk	126
XVII De brandbrief	133
XVIII Nero bij zijne moeder	139
XIX De schaking	146
XX Pallas versmaad	150
XXI De ontvoering	153
XXII Moeder en zoon	157
XXIII De keerzijde in het gemoed van den Imperator	168

TWEEDE DEEL

DE MARTELAARS VAN HET CHRISTENDOM

I Saulus	173
II De HH. Maria Magdalena, Martha, Lazarus en Joseph van Arimathea	177
III De H. Petrus te Rome	184
IV Seneca onderricht zijn leerling, dat Agrippina de moordenares van Claudius is	191
V De wraak van Christina	197
VI Octavia en Christina	202
VII De giftbloem der dwingelandij	206
VIII Arme Octavia	213
IX De twee kinderen	218
X De verachte secte	223
XI Athene	228
XII Vlucht van Lucius	233
XIII De geheimzinnige gevangene	237
XIV Het feest van Bacchus	242
XV Op zee	248

XVI Een gastmaal ten huize van Sempronius Graccus	252
XVII De samenzweerders	257
XVIII De aanslag	267
XIX Het plan van Tigellinus	274
XX De eerste aanslag	279
XXI De moedermoord	285
XXII De kerk van Athene	293
XXIII De dienst der Goden	298
XXIV Het orakel van Delphi	302
XXV Het besluit	307
XXVI Nasporingen van Lucius	312
XXVII Vrienden in den nood	317
XXVIII Nieuwstijdingen	322
XXIX Een oproer	327
XXX De ontmoeting	331
XXXI De aanklacht	336
XXXII Het vonnis	340
XXXIII De volkswoede	344
XXXIV Octavia's besluit	349
XXXV Het plan van Poppea	352
XXXVI Arme Octavia	355
XXXVII Vervolging	361
XXXVIII Licht in den avond	366
XXXIX Romeinsche lijkplechtigheid	372
XL Rome in brand	377
XLI De plichtigen	381
XLII De Christenbeul	386
XLIII De HH. Petrus en Paulus	390
XLIV De H. Marcus	394
XLV De eerste vervolging	398
XLVI Het blijde wederzien	403
XLVII De fakkels van Nero	408
XLVIII De mismoed van Paulo	412
XLIX De straf	416
L In de arena	420
LI Een bruiloftsfeest	426
LII Wat Sempronia in den kuil der Christenen zag	434
LIII De marteldood	439
LIV De Kelten	445
LV In slavernij	452
LVI Plantinus in slavendienst	455
LVII Het brandmerk	461
LVIII Het oproer der slaven	464
LIX De marteldood	468
LX Het einde van een dwingeland	471

— Zwijg kind, het is het bloed van een Romein, gedane zaken hebben geen keer. Dank den Hemel dat ik u redde.

Cajetas veegde zijn zwaard af en stak het terug in de schede. (blz. 647).

Eenige stonden nadien dreef een schuitje de monding van de kreek af en dobberde naar de zee. Het was Barbillus die zijn dierbaaren schat aan andere oorden zou toevertrouwen.

— Ja, het door den Heer vastgestelde oogenblik. Laten wij nederknielen lieve zuster, om den Almachtige te smeken, dat Hij uw dierbaren broeder tot andere gevoelens brenge.

En de beide slavinnen hieven biddend de handen ten Hemel, terwijl van hare maagdelijke lippen verzuchtigen vloeiden, zóó innig, zóó zoet, dat zij ongetwijfeld verhoord moesten worden.

Vervolgens stond Drusille weder op en begaf zich naar Livia, om haar het gebeurde te verhalen.

— Neen, laat mij dat kind, zij bezorgt mij afleiding, zeide Sempronius tot zijne zeer verwonderde echtgenoot.

Een weinig daarna overschreed ook Valeria den drempel der zieken-

Keizerin Octavia.

kamer ; de jonkvrouw sidderde, toen zij haar vader de volgende woorden hoorde uiten :